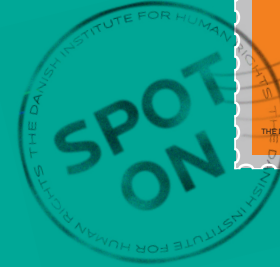

FOKUS PÅ

DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE EN KORT PRÆSENTATION

Anette Faye Jacobsen

på dansk ved Lisbeth Arne Nordager Thonbo

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

1. DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE – EN KORT PRÆSENTATION	5
Hvad er den Universelle Periodiske Bedømmelse?	5
UPR og Menneskerettighedsrådet	6
Særlige procedurer.....	8
UPR samlinger i WG og HRC Plenarforsamlinger.....	9
Hvor og hvornår?	10
Det retlige grundlag for UPR.....	11
UPR's status	11
Styrker og svagheder.....	11
Hvordan skal det fungere?.....	13
Muligheder og trusler	17
Hvem deltager?	19
Styrker og svagheder.....	20
Interessenternes roller og opgaver.....	20
Stater.....	21
NHRI'er og ICC.....	22
Civilsamfundsorganisationer (NGO'er).....	24
FN's Højkommissær for Menneskerettigheds kontor (OHCHR).....	26
2. CENTRALE FN DOKUMENTER BAG DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE	29
Resolutioner om oprettelsen af UPR	29
Dokumenter der fastlægger procedurerne for UPR.....	31
3. GUIDE TIL HJEMMESIDER OM DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE	35

1. DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE - EN KORT PRÆSENTATION

Denne præsentation, der beskriver, hvorledes den Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR) fungerer, er tiltænkt både aktivister, og de der arbejder professionelt med menneskerettigheder. Der er således fokus på maskineriet og hovedaktørerne. Mekanismen er fortsat under udvikling, så præsentationen søger endvidere at beskrive både muligheder og udfordringer og trusler i systemet.

De engelske forkortelser, som anvendes i teksten, er forklaret i en liste på side xx.

De officielle dokumenter, som der henvises til i teksten, er kort beskrevet i afsnittet Centrale FN-dokumenter.

HVAD ER DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE?

UPR er en mekanisme, hvorved De Forenede Nationers (FN) medlemsstater får gennemgået deres standarder og opfyldelse af forpligtelser på menneskerettighedsområdet. Det er således det første bedømmelsessystem, som er universelt, forstået på den måde at alle lande skal gennemgå processen, et efter et og på lige fod. UPR begyndte at fungere i begyndelsen af 2008.

UPR's primære formål er at forbedre menneskerettighederne i praksis. Det skal man hele tiden huske – ikke mindst hvis mekanismens mange teknikaliteter synes at tage kontrollen fra ens engagement.

UPR og Menneskerettighedsrådet

UPR er oprettet som en mekanisme under Menneskerettighedsrådet (HRC). HRC blev etableret i 2006 som afløser for Menneskerettighedskommissionen.

HRC har 47 medlemmer valgt for en periode på tre år blandt FN's medlemsstater med en indbygget geografisk fordeling. Fordelingen er som beskrevet i Figur 1.

Figur 1: Antal stater i de forskellige grupper i HRC

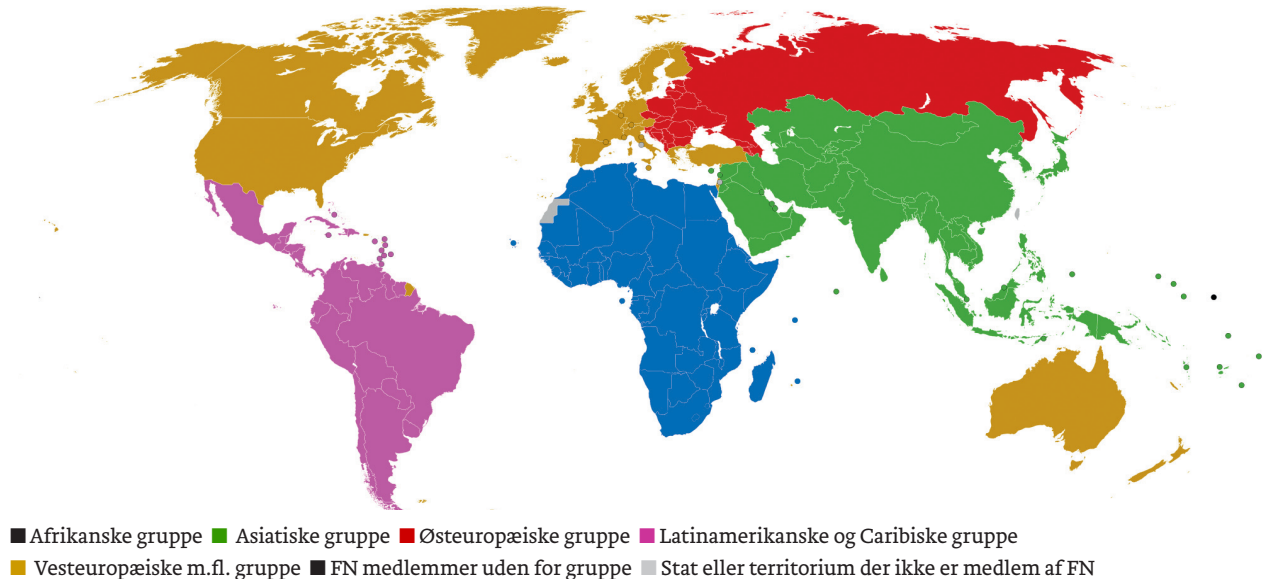
Afrikanske stater	13
Asiatiske stater	13
Østeuropæiske stater (EEG)	6
Latinamerikanske og caribiske stater (GRULAC)	8
Vesteuropæiske stater, Nordamerika, Australien og New Zealand (WEOG)	7
Samlet antal medlemmer af HRC	47

De almindeligt anvendte forkortelser for grupperne af stater er anført i parentes.

Man kan finde de nuværende medlemmer af HRC på:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/membership.htm>

Figur 2: Geografisk fordeling af HRC medlemmerne

Kilde: http://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations_Regional_Groups

NB: De geografiske grupper er defineret ved FN-maskineriets praksis. Der findes således ingen officiel liste over medlemmer i hver gruppe.

HRC er det vigtigste FN-forum for diskussioner om menneskerettighederne. Det holder mindst tre ordinære samlinger om året, som hver varer ca. tre uger. Dagsordenen for de ordinære samlinger indeholder altid UPR som dagsordenens punkt 6.

HRC har også andre opgaver end UPR, herunder at tage initiativ til ny menneskerettighedsinstrumenter, drøftelse af og evt. handling vedrørende aktuelle, hastende menneskerettighedsspørgsmål samt tilsyn med de permanente overvågningsmekanismer, der ikke knytter sig til en konvention.

De konventionsbundne mekanismer dækker komitéernes overvågning af staternes opfyldelse af de menneskerettighedskonventioner, som de har ratificeret. Disse komitéer kaldes samlet for overvågningskomitéerne. Disse komitéers overvågning af de enkelte stater er omfattet af UPR gennem OHCHR's rapporter (se afsnittet nedenfor).

På den anden side omfatter de overvågningsmekanismer, der ikke knytter sig til en konvention, UPR, den fortrolige klageprocedure som behandler alvorlige og systematiske krænkelse af menneskerettigheder samt de Særlige Procedurer.

Særlige Procedurer

De Særlige Procedurer (SP) er eksperter, kaldet Særlige Rapportører, Uafhængige eksperter, Særlige Repræsentanter for Generalsekretæren eller Arbejdsgrupper med mandat til at rapportere systematisk om et særligt menneskerettighedstema eller menneskerettighederne i et givet land. I øjeblikket er der 39 tematiske SP'er og otte SP'er med et landemandat. SP'erne rapporterer til HRC, ofte hvert år, og rapporterne drøftes i HRC's ordinære plenarsamlinger.

SP'ernes anmodninger og rapporter til de enkelte lande udgør også input til UPR-processen som et element i OHCHR's

Samling af FN oplysninger vedr. Stater under Bedømmelse (*Compilation Reports on FN Information pertaining to the State under Review (SuR)*). Tre typer information fra SP'er er omfattet af OHCHR's Samlerapporter: 1) Den enkelte regerings samarbejdsniveau anføres blot ved at oplyse, om regeringen har besvaret breve og anmodninger om besøg fra SP'er; 2) iagttagelser og konklusioner fra landebesøg; og 3) anbefalinger om at handle vedr. visse spørgsmål.

Stater og andre interessenter kan påberåbe sig relevante SP oplysninger og anbefalinger i UPR samlingerne og dermed styrke denne overvågningsmekanisme. Ydermere kan interessenter fra det pågældende land overveje at knytte deres bidrag til, hvad der allerede er påpeget i SP-rapporter for at påvirke staten mest muligt til at afhjælpe det påklagede forhold.

Det fremgår af UPR samlingerne, at anbefalinger om at acceptere besøg af SP'er eller udstede stående invitationer (det vil sige, at regeringen altid vil acceptere anmodninger fra alle tematiske SP'er om besøg i landet) forekommer ganske ofte.

De enkelte SP'er offentliggør rapporter om deres arbejde, og det er muligt at søge efter et givet land på tværs af alle SP'er på deres fælles hjemmeside:

<http://www2.ohchr.org/english/bodies/chr/special/index.htm>

UPR samlinger i WG og HRC Plenarsamlinger

UPR er oprettet som en overvågningsmekanisme i HRC regi, og alle ordinære HRC Plenarsamlinger vil have UPR på dagsordenen (Punkt 6, som nævnt ovenfor). UPR samlingerne i Genève, Schweiz, foregår imidlertid i to fora: den ordinære HRC Plenarsamling og i Arbejdsgruppens (WG) samling (jf. Figur 4, nedenfor).

Formålet med at gennemføre bedømmelsen i to fora, i WG og HRC Plenarsamlingen, er at give tilstrækkelig tid til den

interaktive dialog mellem staterne, og samtidig at sikre at HRC Plenarforsamlingen ikke alene bruger sine kræfter på UPR. Perioden mellem WG og HRC Plenarsamlingen giver endvidere staten under bedømmelse tid til at overveje og træffe beslutning om de anbefalinger, der bliver foreslået i WG, før de endelige kommentarer afgives og bedømmelsen afsluttes i HRC Plenarsamlingen. Modsat i de ordinære HRC Plenarsamlinger har alene stater taleret i WG-møderne; andre interessenter kan godt deltage i møderne men uden ret til at intervenere.

Denne struktur betyder således, at det kun er stater, der kan afgive anbefalinger til SuR. Selvom andre interessenter kan tage ordet under HRC Plenarsamlingen, er det meningen, at dette forum kommenterer resultatet af bedømmelsen i WG, og SuR skal alene tage stilling til den liste af anbefalinger, der er afgivet i WG. Ngo'er og NHRI'er bør være opmærksomme på disse betingelser, når de planlægger deres strategi for fortalervirksomhed.

WG består af de samme lande som HRC. Muligheden for at tage ordet er imidlertid ikke begrænset til Rådets medlemslande hverken i WG eller i HRC Plenarsamlingen. I begge fora kan alle FN medlemmer også tage ordet i dialogen med SuR.

WG samlingerne fastlægges separat fra de ordinære HRC Plenarsamlinger og anvender deres egen nummerering af samlingerne – dette dobbelte nummersystem er ganske kompliceret og forvirrende, når man ikke er indviet.

Hvor og hvornår?

Alle samlinger finder sted i FN's bygninger i Genève, og ca. 50 lande bliver bedømt hvert år. Alle bedømmelse af et land begynder i Genève i WG og afsluttes i plenum i HRC ca. et halvt år senere. Tidsplanen og listen over lande, der skal bedømmes i de to fora, fremgår bl.a. af OHCHR's hjemmeside (jf. Guide til hjemmesider om UPR på side 35).

Over en periode på fire år vil alle 192 FN medlemsstater være blevet bedømt, og et ny fire års UPR forløb begynder. Det første UPR forløb går fra 2008 til 2011.

Det retlige grundlag for UPR

Gennemgangen af staternes menneskerettighedsforhold tager udgangspunkt i Verdenserklæringen om Menneskerettighederne samt de menneskerettighedskonventioner, som det enkelte land har tilsluttet sig. Herudover inddrages også humanitær ret og anbefalinger fra SP'er og andre FN mekanismer.

Ydermere kan stater frivilligt forpligte sig ved at afgive tilsagn, fx når de er kandidater til at blive valgt til HRC (se nedenfor i afsnittet om Guide til hjemmesider, IV, www.UPR-info.org).

UPR's status

Bedømmelsen er obligatorisk for alle medlemmer af FN. Den er primært organiseret som en drøftelse blandt ligemænd, og det meste af tiden er afsat til, at medlemslandene giver anbefalinger til SuR. Anbefalingerne er ikke juridisk bindende for SuR; de har snarere karakter af udveksling af synspunkter og forslag mellem suveræne stater. Det ligger imidlertid i mekanismen, at stater frivilligt forpligter sig til at gennemføre de anbefalinger, de vælger at acceptere. Og disse forpligtelser må betragtes som bindende for staterne.

Styrker og svagheder

UPR's styrker omfatter dens universalitet og ligebehandling af staterne samtidig med at være en offentlig international bedømmelse blandt ligemænd. Det betyder for det første, at ingen stat længere, i princippet i det mindste, kan vælge ikke at anerkende menneskerettighederne som en fælles standard for det internationale samfund så vel som for det enkelte land.

For det andet, er den offentlige bedømmelse blandt ligemænd en international begivenhed, som ingen stat vil nægte at deltage i, med mindre den ønsker at fremstå, som om den ikke lever op til de fælles standarder. Indtil videre er den generelle opfattelse, at mekanismen er blevet taget alvorligt af SuR.

For det tredje er UPR holistisk i den forstand, at det retlige grundlag, som minimum, omfatter Verdenserklæringen om Menneskerettighederne, som omfatter alle hovedkategorier af rettigheder og friheder. Hertil kommer, at bedømmelsen omfatter alle et givent lands traktatlige forpligtelser og anbefalinger til staten fra menneskerettighedsorganerne. Bedømmelsen omfatter således en bredere vifte af menneskeretlige forpligtelser end nogen anden mekanisme.

For det fjerde, er UPR periodisk, hvilket vil sige, at alle stater løbende bliver bedømt hvert fjerde år. Det giver ny mulighed for at holde SuR ansvarlig i forhold til deres tilsagn fra den foregående bedømmelse. I hvilket omfang dette vil vise sig at være effektivt, kan afprøves under det andet UPR forløb.

For det femte, knytter UPR de internationale mekanismer og den nationale gennemførelse af menneskerettighederne sammen på en ny måde. Det åbner ny muligheder for fortalervirksomhed og aktiviteter til fremme af menneskerettighederne.

På den anden side er der også overhængende trusler mod UPR mekanismen. Der er to hovedtendenser, som kan underminere mekanismen: For det første kan grupper af lande – ofte de der ikke støtter menneskerettighederne helhjertet – benytte lejligheden til ros frem for en vurdering af deres ligemænds opfyldelse af menneskerettighedsforpligtelser. Det kan blive ødelæggende for mekanismens troværdighed.

For det andet kan stater vælge at forpligte sig så uklart eller så selektivt, at de ikke kan holdes fast herpå, hvorved UPR's virkning vil miste sin betydning.

HVORDAN SKAL DET FUNGERE?

Set fra det enkelte lands perspektiv, er UPR en løbende proces med nationalt udgangspunkt (se Figur 3 på side 14).

Fase 1 har til formål at udarbejde de oplysninger, der er brug for til bedømmelsen. Her er staten den ledende aktør, men oplysningerne skal udarbejdes “gennem en bredt national høring med alle relevante interessenter”, som det fremgår af *Doc. 5/1, The Institution-building Package*. Relevante interessenter omfatter den nationale menneskerettighedsinstitution, hvor en sådan findes, ngo'er og andre med ekspertise eller særlig interesse i menneskerettigheder.

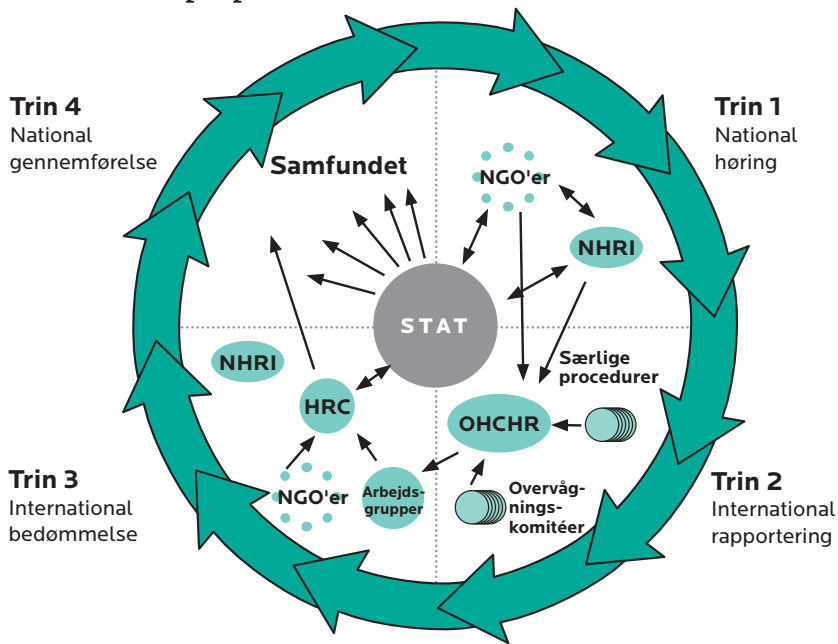
Der findes ikke yderligere officielle FN retningslinier for statens høring med nationale interessenter heller ikke vedr. formål eller modaliteter. Det er imidlertid et klart krav, at SuR inddrager civilsamfundet og NHRI i processen, samt at metodik og fremgangsmåde for høringen dokumenteres i den nationale rapport (jf. *Decision 6/102, point A*). Oplysninger, der beskriver fremgangsmåden for høringen, skal fremgå af den nationale rapport fra SuR. Kravet om dokumentation gør det muligt at samle oplysninger om, hvorledes SuR har opfordret andre interessenter til at deltage i den indledende fase.

Fase 2 i processen består af rapportering som både SuR og andre nationale interessenter deltager i og forelægger for OHCHR.

Strukturen i den nationale rapport følger (stort set) de retningslinier, der fremgår af *Decision 6/102 A-G*. Rapporter fra ngo'er og fra NHRI'er bør indeholde yderligere oplysninger. De kan være supplerende eller kritiske i forhold til de oplysninger, der er anført i den nationale rapport. Bidragene fra andre interessenter fremgår ikke direkte i bedømmelsesdokumenterne men sammendrages i en rapport (max 10 sider) udarbejdet af OCHR. Endvidere samler OHCHR en rapport

med aktuelle konklusioner og anbefalinger fra overvågningskomitéerne og SP vedrørende SuR. Det er således disse tre rapporter, der til sammen udgør grundlaget for første halvdel af den internationale bedømmelse, samlingen i WG.

Figur 3: UPR forløbet set fra SuR's perspektiv

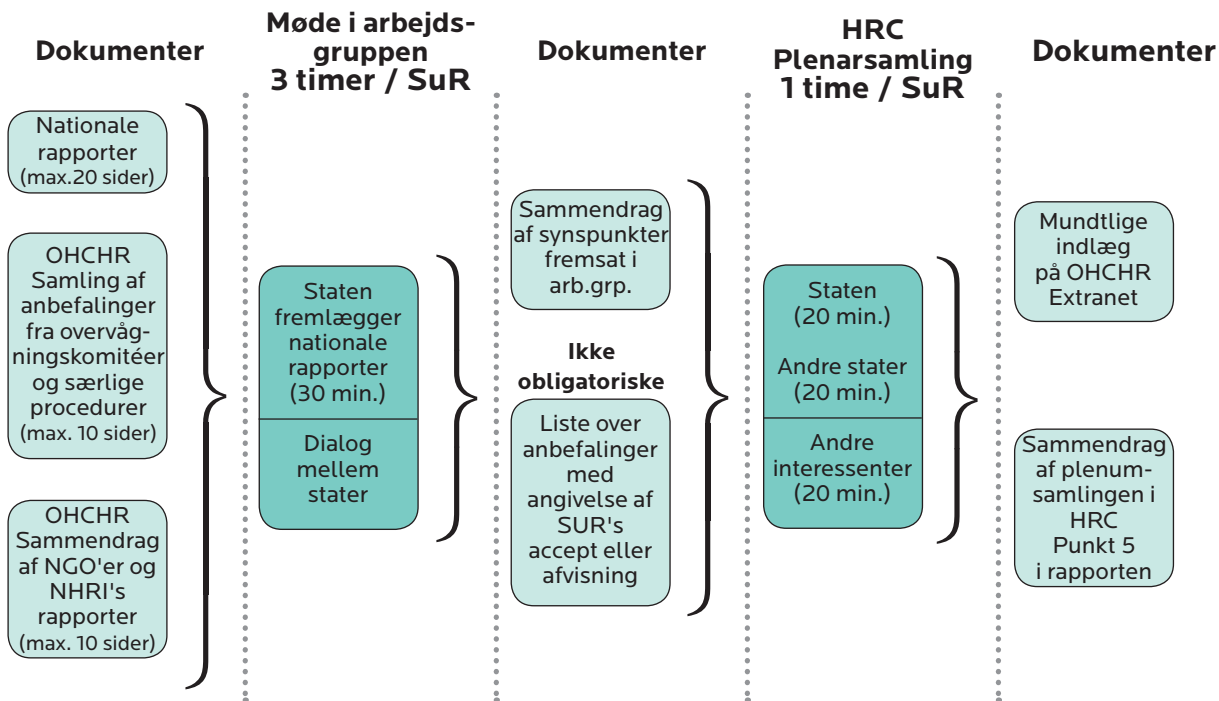

Fase 3 i UPR forløbet beskriver de internationale samlinger mhp bedømmelsen, som finder sted i FN's bygninger i Genève (jf. også Figur 4 side 16). Denne internationale del af UPR består af to etaper: Først finder dialogen mellem stater sted i WG. Det er udelukkende under WG samlingen, at der kan gives konkrete anbefalinger til SuR. Andre interessenter skal være opmærksomme på, at alene disse anbefalinger vil blive vedtaget som resultat af bedømmelsen og som følge heraf blive taget i betragtning af SuR som en mulig frivillig forpligtelse. Det er således i fase 3, at andre interessenter kan overveje at søge indflydelse hos andre landes repræsentanter, mhp at få dem til at tage deres mærkesager op som anbefalinger under WG's bedømmelse.

Herefter foregår den afsluttende debat i plenum i HRC. Her kan både stater og ngo'er og NHRI'er intervenere. Senest under plenarsamlingen i HRC skal SuR klart angive, hvilke anbefalinger den accepterer at gennemføre. Nogle stater påtager sig efter samlingen i WG at erklære deres reaktion på anbefalinger skriftligt og meddele, hvorvidt SuR accepterer eller afviser dem eller vil overveje dem yderligere. Disse skriftlige erklæringer udkommer separat som et addendum til WG rapporten (og får samme dokumentnummer som rapporten blot med tilføjelsen "Add.r").

Endelig vedtager HRC Plenarsamlingen formelt resultatet af bedømmelsen. Det betyder, at HRC beslutter at anerkende, at bedømmelse af et givet land har fundet sted og er dokumenteret i WG rapporter, i SuR's frivillige tilsagn samt i bidrag og overvejelser vedr. SuR under samlingen i HRC.

Figur 4: Bedømmelsesforløbet i Genève

Fase 4 kommer efter den internationale bedømmelse i Genève. I denne fase bør staten sikre, at dens frivillige tilsagn bliver gennemført. Med henblik herpå kan den inddrage andre interessenter og endvidere søge bistand fra det internationale samfund. Resultaterne af disse bestræbelser udgør grundlaget for det næste UPR forløb. Det betyder, at statens anden bedømmelse efter fire år vil fokusere på, i hvilket omfang SuR's frivillige tilsagn er blevet realiseret i forhold til at gennemføre de anbefalinger, der blev accepteret under UPR processen i Genève.

Muligheder og trusler

Som beskrevet ovenfor giver hver fase ny muligheder for at fremme menneskerettighederne.

Fase 1 skal sikre, at alle aktører, der er engageret i menneskerettigheder nationalt, samler oplysninger og analyserer menneskerettighedssituationen og de udfordringer, der er i det pågældende land. Endvidere bør en tættere dialog mellem staten og civilsamfundet med NHRI'en som facilitator støttes. En velorganiseret national høring vil resultere i øget bevidsthed om menneskerettigheder blandt alle interessenter.

Truslerne mod høringen bliver til virkelighed, hvis hverken staten eller andre interessenter er villige eller i stand til at deltage i dialogen, eller hvis høringen gennemføres på fordomsfuld, diskriminerende, selektiv eller ikke gennemsigtig vis, hvor visse problemer eller interessenter udelukkes eller undertrykkes.

Fase 2 er karakteriseret ved såvel national som international, dvs. til OHCHR, rapportering, Rapporter af høj kvalitet er i sig selv værdifulde redskaber til lokalt at sætte ny målsætninger for forbedring af menneskerettighederne. OHCHR's samling af anbefalinger til SuR fra overvågningskomitéerne og de særlige procedurer giver endnu en mulighed for at følge op på udestående forslag fra FN's menneskerettighedsmaskineri.

Hvis hverken SuR eller andre interessenter er villige eller i stand til at frembringe omfattende og troværdige oplysninger og analyser af landets menneskerettighedssituation og udfordringer i forbindelse hermed, bringes rapporteringens værdi i fare.

Fase 3, den internationale bedømmelse i Genève, åbner et nyt udgangspunkt for fortalervirksomhed til fremme af menneskerettighederne i hjemlandet, ikke mindst hvis der er god dækning i de nationale medier. Webcast af UPR samlingerne giver mulighed for at koble bidragene fra bedømmelsen i Genève til det nationale publikum i landet under bedømmelse.

Bedømmelsen i Genève giver også mulighed for bistand fra internationale eller bilaterale aktører til gennemførelse af de anbefalinger, som SuRs regering accepterer.

Truslen mod en frugtbar bedømmelse i Genève opstår, hvis et antal SuRs ikke er villige til at indgå i en oprigtig dialog om deres menneskerettighedsforhold. I så fald vil processen blive anset for forgæves og spild af tid og penge, hvilket kan bidrage til at miskreditere hele FN's menneskerettighedsmaskineri.

På den anden side kan der være tale om en spildt mulighed, hvis anbefalingerne til SuR er dårligt forberedt, fx hvis de er af dårlig kvalitet, for brede og umulige at gennemføre, ikke er baseret på lovgivning om menneskerettigheder eller ikke er baseret på fakta.

Fase 4, den nationale gennemførelse af anbefalingerne fra UPR kan forbedre landets standarder på menneskerettighedsområdet samt øge viden om og forståelse for sammenhængen i samspillet mellem internationale menneskerettighedsmekanismer og lokale kræfter.

Risikoen består i, at regeringerne kun gør lidt eller ingen ting for at gennemføre de anbefalinger, der blev givet under bedømmelsen, eller at andre interessenter ikke har den fornødne styrke til at holde regeringen ansvarlig herfor. Det kan igen bane vej for mistillid overfor menneskerettighederne blandt lokale aktivister eller befolkningen som sådan.

HVEM DELTAGER?

På *nationalt niveau* er regeringen den centrale aktør og ansvarlig for den nationale proces. Andre interessenter omfatter statslige institutioner som parlament og retsvæsenet. Hertil kommer civilsamfundsorganisationer i bredeste forstand herunder fagforeninger, religiøse grupperinger, akademikere og andre foreninger og institutioner, der er involveret i menneskerettighedsprogrammer. Medierne bør også involveres, og endelig bør nationale menneskerettighedsinstitutioner være betydelige bidragydere.

På *internationalt niveau* kan alle medlemmer af FN deltage i den dialog mellem stater, som udgør kernen i den del af bedømmelsen, der foregår i Genève. Herudover kan alle ngo'er med rådgivende status under ECOSOC også bidrage ligesom nationale institutioner og *International Coordinating Committee (ICC)* på vegne af NHRI'er. FN's OHCHR spiller også en vigtig rolle som sekretariat for den internationale bedømmelsesproces. Kontoret samler både de skriftlige bidrag fra ngo'er og NHRI'er til møderne i WG og anbefalinger fra overvågningsmekanismerne og de særlige procedurer.

HRC og WG udgør grundlæggende det samme forum af 47 FN medlemmer. Medlemmerne vælges blandt alle FN lande med en fast geografisk fordeling (jf. Figur 1 på side 6). Ledelsen af bedømmelsesprocessen i HRC er betroet en såkaldt Trojka. Som ordet viser, er der tre medlemmer af Trojkaen. Til hver enkelt SuR, vælges Trojka-medlemmerne ved lodtrækning blandt medlemmerne af HRC, idet det sikres, at de repræsenterer forskellige regioner. SuR kan anmode om, at

et af Trojka-medlemmerne kommer fra dens egen region. Formanden for HRC spiller en vigtig rolle, fordi han/hun har ansvar for at træffe beslutninger om procedurerne vedr. bedømmelsen.

Styrker og svagheder

UPR processen skal baseres på dialog mellem interessenterne på nationalt niveau. Dette er understreget i reglerne for UPR, og reglerne kræver endvidere, at dialogmetoden skal beskrives i SuR's rapport. Denne høring, som det kaldes, er overordentlig vigtigt og udgør et nyt aspekt i de internationale forpligtelser som staterne er pålagt. Det kan give ny mulighed for at gøre civilsamfundets engagement i gennemførelsen af menneskerettighederne bredere og dybere.

De frivillige forpligtelser, som staterne har offentliggjort i det højt profilerede internationale forum, som HRC udgør, kan også vise sig at være et stærkt middel til at motivere staterne til at holde deres løfter.

I nogle lande går regeringen måske ikke ind i en oprigtig dialog med civilsamfundet, fordi uafhængige ngo'er ikke er til ladt eller bliver taget alvorligt som uafhængige aktører i samfundet.

En anden risiko består i, at nogle regeringer afgiver meget uklare eller tvetydige tilsagn eller ganske enkelt helt afviser at tage imod anbefalinger og dermed undgår yderligere forpligtelser i henhold til UPR.

INTERESSENTERNES ROLLER OG OPGAVER

Interessenternes roller og opgaver i UPR er beskrevet generelt i de officielle dokumenter, som forskellige FN organer har vedtaget og suppleret af erklæringer fra Formanden for HRC om procedurespørgsmål. Ydermere udarbejder OHCHR (se Centrale FN dokumenter på side 29), halv-officielle retningslinjer til stater, ngo'er og NHRI'er vedrørende rapportering. I praksis er afvigelser fra normerne og idealerne ikke usædvanligt, og nedenfor gives korte beskrivelser af interessenternes normer, roller og opgaver samt kommentarer om, hvordan den praktiske gennemførelse har udviklet sig.

Stater

Stater har to roller i UPR processen: På den ene side skal de alle under bedømmelse, og på den anden side skal de deltage i andre landes bedømmelse.

SuR skal beskrive både de retlige rammer for menneskerettighederne og praksis for gennemførelse og udfordringer i en rapport forud for bedømmelsen. Regeringerne skal forpligte sig til at involvere civilsamfundet og NHRI'er i rapporteringsprocessen. OHCHR har udarbejdet retningslinjer for staternes rapporter (jf. Centrale FN dokumenter på side 29).

Under den internationale bedømmelse i WG og i Plenarsamlingen i HRC i Genève, skal SuR lytte til kommentarer, spørgsmål og anbefalinger vedrørende den nationale rapport og de øvrige rapporter, en baseret på oplysninger fra overvågningsmekanismerne og særlige procedurer og den anden om bidrag fra landets NHRI og ngo'er. Endelig anmodes SuR om at erklære, hvilke anbefalinger den kan tilslutte sig. For at give andre interessenter den bedste mulighed for at forberede deres indlæg, så de stemmer overens med SuRs planer og hensigter, anbefales det, at det sker skriftligt så tidligt som muligt før Plenarsamlingen i HRC. Det er ikke alle SuR, der forbereder en sådan skriftlig liste over frivillige forpligtelser vedrørende anbefalingerne fra WG.

Det er underforstået, at de anbefalinger, der accepteres, forpligter SuR og skal gennemføres i opfølgingsfasen til bedømmelsen.

Kvaliteten og virkningen af bedømmelsesprocessen afhænger således i høj grad af SuRs vilje og evne til at leve op til mekanismens hensigt. Der er ofte en tendens til, at SuR beskriver menneskerettighedssituationen i landet med vægt på regeringens anstrengelser for at forbedre menneskerettighederne snarere end at beskrive fiaskoer og uløste problemer. Men andre interessenter har fået adgang til at påvirke processen. Dette samspil, nationalt og internationalt, er stadig under udvikling, men kan i de kommende år udvikle sig til ny former for fortalervirksomhed for menneskerettighederne.

Andre stater er hovedaktører med ansvar for de interaktive bedømmelsesmøder i Genève. Alle medlemsstater kan delta-ge med skriftlige spørgsmål til SuR eller gennem mundtlige indlæg i WG og senere ved Plenarsamlingen i HRC. Afhængig af deres forståelse for og prioriteringer i forhold til menneskerettighederne vælger staterne forskellige roller under bedømmelsen. Ikke overraskende, bidrager andre interesser ofte til at forme statens adfærd. Fx når ligesindede regeringer forsøger at beskytte SuR mod andre taleres kritik ved at bruge så meget tid som muligt blot for at rose eller støtte SuR. Den tendens, der findes blandt visse stater til at danne alliancer for at støtte hinanden, er i virkeligheden ødelæggende for de principper, der ligger til grund for UPR, og som er understreget i dokumentet om institutionsopbygning, herunder universalitet, gennemsigtighed, *non-selectivity* dvs. at det ikke længere er enkelte men alle lande, der bliver bedømt i HRC/UPR, og lige behandling af alle stater.

Nogle stater er imidlertid oprigtigt engagerede i bedømmelsesmekanismen og åbne for at drøfte koordinering af bidrag på en mere frugtbar måde end blot at opnå tvivlsom støtte fra deres ligemænd. Fx er nogle stater villige til at støtte anbefalinger fra ngo'er, når de passer sammen med statens egne prioriteringer.

NHRI'er og ICC

Nationale Menneskerettighedsinstitutioner (NHRI'er) er udtrykkeligt inkluderet i den internationale UPR proces i Genève, selvom ikke alle stater har etableret nationale institutioner. I de tilfælde hvor der er etableret en NHRI i SuR, skal regeringen selvfølgelig inkludere den i den brede høring, der er påkrævet til forberedelse af den nationale rapport. NHRI'er har fungeret som nationale fokuspunkter for oplysning om UPR til civilsamfundet, offentligheden, sårbare grupper, medierne og andre nationale aktører. NHRI'er har også indledt nationale dialogprocesser, forberedt fælles platforme og handlingsplaner og bistået nationale interessenter i deres rapportering.

NHRI'er opfordres også til at fremlægge oplysninger om deres hjemland, når det skal bedømmes, og disse oplysninger indgår i det sammendrag fra såkaldt andre interessenter, som OHCHR forbereder. NHRI'er skal være opmærksomme på den meget tidlige frist, som skal overholdes for skriftlige bidrag. Bidrag skal ofte afleveres til OHCHR fem til otte måneder før det relevante bedømmelsesmøde. De præcise frister findes på *Extranet* (Nr. III i guiden til UPR hjemmesider).

NHRI'er opfordres endvidere til at tage ordet vedrørende deres SuR i Plenarsamlingen i HRC under dagsordenspunktet om UPR. De skriftlige indlæg skal følge de retningslinjer, som OHCHR har udarbejdet (jf. Centrale FN Instrumenter nedenfor). De skriftlige indlæg skal også følge visse regler herunder meget begrænset taletid. NHRI'er som beslutter at deltage i møderne i Genève bør søge råd hos ICC (se næste afsnit) eller OHCHR's Enhed for Nationale Institutioner (kontaktoplysninger kan findes på hjemmesiderne II og III i Guide til UPR hjemmesider på side 35).

NHRI'er har også en vigtig rolle at spille i den nationale opfølgning. NHRI'en kan overvåge gennemførelsen af de frivillige forpligtelser, som staten har påtaget sig under bedømmelsen, og den kan også i sine årsrapporter til parlamentet, ministerier og andre rapportere om forbedringer eller bekymringer i forbindelse med gennemførelsen.

Den Internationale Koordineringskomité for NHRI'er i hele verden (ICC) med sæde i Genève spiller en aktiv rolle ved at støtte NHRI'er i deres brug af den ny mekanisme. ICC har arrangeret træning om UPR procedurerne og kan tilbyde råd og kontakter mhp udveksling af erfaringer og god praksis mellem NHRI'er. ICC har udarbejdet et *Position Paper* i forbindelse med institutionsopbygningen af HRC/UPR (Nr. III, 2007) med anvisninger på, hvordan og hvorledes NHRI'er kan maksimere deres involvering i processen. ICC foreslår, at bedømmelsen både bør indeholde en vurdering af NHRI'ens arbejdsbetingelser i SuR og anbefalinger til forbedringer af mangelfulde betingelser for NHRI'er.

Baseret på statistik over UPR mødet i Genève i maj 2009, ser det ud til, at mange anbefalinger vedrører forbedringer for NHRI'er. Alene under netop dette møde fremlagde 47 lande sådanne forslag. En række lande tager tilsyneladende spørgsmålet op som fast punkt i deres indlæg. Det er endvidere interessant, at forslag til styrkelse af NHRI'er kommer fra lande i alle regioner herunder de arabiske lande, Asien, Afrika og den østeuropæiske gruppe (se Figur 1 og 2).

Civilsamfundsorganisationer (ngo'er)

Civilsamfundsorganisationer, herunder ngo'er, er vigtige partnere for regeringen i den nationale del af bedømmelsesprocessen. Den brede høringsproces, der er påkrævet som et vigtigt element i UPR's nationale rapporteringsfase skal involvere alle relevante aktører i civilsamfundet.

Ngo'er m.fl. fx forskere kan også afgive deres rapporter til OHCHR.

Ngo rapporter kan tilføre oplysninger, hvis emner eller problemer set i et civilsamfundsperspektiv ikke er omfattet eller tilstrækkelig belyst i den nationale rapport. Som alle andre rapporter skal ngo bidrag leve op til visse kvantitative og kvalitative standarder. De grundliggende retningslinjer for ngo rapporter kan findes gennem de hjemmesider, der handler om UPR (jf. Guide til UPR hjemmesider). Ngo'er skal endvidere være opmærksomme på at OHCHR's tidsfrister for

modtagelse af deres skriftlige bidrag ligger fem til otte måneder før det arbejdsgruppemøde, hvor bedømmelsen finder sted. De præcise tidsfrister for det kommende møde i arbejdsgruppen kan findes gennem FN's hjemmesider (jf. Guide til UPR hjemmesider).

Mødet i arbejdsgruppen er alene forbeholdt dialogen mellem stater. En ngo kan imidlertid videregive en anbefaling gennem andre staters repræsentanter, som måtte være villige til at inkludere den i deres eget indlæg. Ngo'er kan også fremme deres sag gennem repræsentanter for udenlandske diplomater i deres egen hovedstad og gennem det samme lands mission i Genève.

På den anden side kan ngo'er bidrage mundtligt til den sidste del af bedømmelsen nemlig Plenarsamlingen i HRC. Organisationen skal imidlertid have rådgivende status hos ECOSOC for at få adgang til at afgive indlæg. (flere oplysninger kan findes på ECOSOC's hjemmeside). Hvis ikke man umiddelbart kan opnå denne status, kan man evt. identificere en ngo, som har denne status, og overbevise den om at formidle budskabet i HRC. Amnesty International (AI) taler fx for andre ngo'er i HRC, hvis det pågældende emne stemmer overens med AI's prioriteringer.

Ngo'er kan bruge UPR bedømmelsen til en række formål, herunder forstærket fortalervirksomhed vedr. udvalgte emner, undersøgelse og dokumentation af udvalgte menneskerettighedsemner, at promovere sig selv over for offentligheden og danne alliancer med NHRI'er og andre nationale og internationale ngo'er.

Det kræver nøje overvejelser for ngo'er at engagere sig i UPR-processen: Ordentlig rapportering til arbejdsgruppemøderne forudsætter evnen til at analysere og dokumentere på menneskerettighedsområdet. Det kræver mange ressourcer at komme med indlæg i Plenarsamlingen, og det bør derfor planlægges i sammenhæng med andre nationale aktiviteter. Tidsrammen for individuelle ngo indlæg under Plenarsamlingen er to minutter (!). Det giver kun mening at rejse til Ge-

nëve for at holde en tale på to minutter, hvis det blot er et af elementerne i en mere omfattende strategi for fortalervirksomhed. Der er endda også den risiko, at den samlede tidsramme for indlæg fra ngo'er og NHRI'er på 20 minutter per SuR ikke er nok til, at alle relevante interessenter kan få taletid.

Den direkte transmission af samlinger i arbejdsgruppen og HRC på internettet giver mulighed for at oplyse og involvere den hjemlige offentlighed omkring de internationale forpligtelse og dialogen i forbindelse med deres egen regerings menneskerettighedspraksis, hvilket kan være et interessant redskab i den overordnede planlægning af involveringen i forbindelse med UPR.

FN's Højkommissær for Menneskerettigheders kontor (OHCHR)

OHCHR fungerer som sekretariat for HRC, herunder også for UPR-processen. Det indebærer, at kontoret forbereder de rapporter, som danner grundlag for bedømmelsen af den enkelte SuR (se Figur 5 på side 28). Det omfatter sammendrag af alle bidrag der vedrører SuR fra NHRI'er og ngo'er (*Summary Reports*) til bedømmelsen og den rapport, som sammenfatter konklusioner og anbefalinger fra hele FN-systemet, (*Compilation of FN Information Report*). I sidstnævnte resumeres konklusioner og forslag fra overvågningskomitéerne til SuR på baggrund af de forpligtelser, der ligger i de menneskerettighedskonventioner, som SuR har tiltrådt. Anbefalinger fra SP vedr. SuR er også anført herunder anmodninger fra SP om at blive inviteret til det pågældende land.

Compilation of the FN Information Report kan være et værdifuldt værktøj for enhver strategi for fortalervirksomhed udarbejdet af NHRI'en og ngo'er i det pågældende land. Alle anbefalinger i rapporten kommer fra internationalt anerkendte menneskerettighedsmekanismer, som har mandat til at overvåge staternes overholdelse af deres forpligtelser i henhold til menneskeretten. Disse anbefalinger fortjener derfor særlig opmærksomhed og tilslutning fra alle aktører i UPR. SuR og NHRI'en er forpligtet til at tage anbefalinger fra overvågningskomitéerne og SP i betragtning, mens andre

stater og interessenter bør forsøge at stille SuR til regnskab i forhold til dens forpligtelser i denne sammenhæng. Endvidere kan nationale ngo'er vælge at koncentrere deres anbefalinger til SuR om de samme hovedlinjer som *UN Information Report* for at give deres bidrag størst mulig vægt.

Compilation of FN Information Report er desværre ikke til rådighed for interessenterne, når de skal forberede deres egne skriftlige bidrag til OHCHR forud for bedømmelsen af staten. Det udelukker ikke, at ngo'er inddrager henvisninger til anbefalinger fra overvågningskomitéerne og SP – men i det første UPR forløb, som et land gennemgår, må disse undersøges fra bunden. Men i det næste forløb kan den forrige *Compilation of FN Information* udstikke rammerne for, hvilke oplysninger der er relevante og således bør opdateres.

På den anden side er *Compilation of FN Information* til rådighed før mødet i arbejdsgruppen og bør anvendes først og fremmest af andre stater i deres dialog med SuR i den bedømmelse mellem ligemænd, der finder sted i arbejdsgruppen.

NHRI'er og ngo'er, som påtænker at tage til Genève for at afgive indlæg i Plenarsamlingen i HRC, bør også rådføre sig med *UN Information Report* for at se, om der er emner eller anbefalinger heri, som kan fremhæves eller på anden vis indgå i den generelle planlægning af deres fortalervirksomhed for deltagelse i processen. OHCHR forbereder også andre rapporter: Sammendrag af diskussionerne i arbejdsgruppen om hver enkelt SuR samt sammendrag af UPR indlæggene i Plenarsamlingen i HRC; sidstnævnte fremstår dog ikke som en særskilt rapport men udgør en del af den samlede rapport for samlingen i HRC.

Sidst men ikke mindst tilbyder OHCHR basal rådgivning til interessenter, der engagerer sig i UPR. Ngo'er kan kontakte kontorets enhed for civilsamfund (*Civil Society Unit*) vedrørende rapportering og andre bidrag til UPR. NHRI'er kan få oplysninger fra OHCHR's NHRI enhed (*National Institutions Unit*). Stater kan endvidere få råd og bistand gennem OHCHR's regionale eller landekontorer (i 12 lande). For yderligere kontaktoplysninger henvises til Guide til hjemmesider.

Figur 5: Oversigt over rapporter vedr. UPR

DOKUMENTER og andre bidrag	KILDE
I relation til arbejdsgruppen	
National Rapport	SuR
Samling af FN oplysninger	OHCHR
Bidrag fra interessenter	NHRI og ngo'er
Sammendrag af bidrag fra interessenter	OHCHR
Skriftlige forhåndsspørgsmål til arbejdsgruppemødet	Stater
Arbejdsgruppens rapport (Outcome)	OHCHR
Liste over anbefalinger der accepteres/afvises (Addendum 1)	OHCHR
I relation til Plenarsamlingen i HRC (Pkt. 6)	
Mundtlige indlæg fra stater	Stater
Mundtlige indlæg fra interessenter	NHRI og ngo'er
Rapport fra Plenarsamlingen i HRC, Pkt. 6 UPR	OHCHR
Beslutning vedtaget på samlingen	OHCHR

2. CENTRALE FN DOKUMENTER I FORBINDELSE MED DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE

Alle dokumenter i denne liste er officielle eller halv-officielle FN dokumenter.

Dokumenterne har ofte forskellige navne: de to grundliggende resolutioner, der etablerer UPR, benævnes almindeligvis med deres officielle FN dokumentnumre, andre benævnes efter deres indhold. Under alle omstændigheder skal man ikke forvente nogen konsistens, for så vidt angår dokumenternes navne. I listen nedenfor angives de mest almindelige betegnelser for dokumenterne.

Kommentarerne til dokumenterne har til hensigt at oplyse om deres størrelse og indhold samt om deres hovedanvendelse.

Overskriften for dokumenterne angiver den mest anvendte titel. For nogle af de ”grundlæggende dokumenter” er det officielle FN dokumentnummer ofte den almindelige reference.

RESOLUTIONER OM OPRETTELSEN AF UPR

1) A/RES/60/251 General Assembly Resolution

4 sider, dokument af april 2006 om etableringen af HRC.

Dokumentets struktur giver først retningslinjerne for HRC, fx “universalitet, upartiskhed, objektivitet og non-selectivity (dvs. at det ikke længere er enkelte men alle lande, der bliver bedømt i HRC/UPR” (punkt 4), som ofte påberåbes, når den nuværende tendens til at regionale grupper beskytter deres venner og allierede drøftes.

For det andet beskriver dokumentet HRC's instrumenter og arbejdsområder, herunder UPR (punkt 5, e).

Endvidere fastlægger dokumentet antallet af medlemsstater (47) og deres fordeling blandt de regionale grupper og foreskriver, at der skal holdes mindst tre samlinger om året, og andre emner vedrørende starten på Rådets virke herunder at Generalforsamlingen skal bedømme Rådets status indenfor fem år (dvs. i 2010) (punkt 1).

2) A/HRC/RES/5/1 The institution-building text

27 sider, HRC resolution vedtaget i juni 2007, kaldet 'the institution-building text' eller 'institution-building package'.

Dokumentet beskriver HRC's hovedopgaver og mekanismer: UPR, de Særlige Procedurer (hovedsagelig tematiske og landerapportører), Advisory Committee (Den Rådgivende Komité, et rådgivende organ bestående af 18 eksperter), den fortrolige klageprocedure for grove overtrædelser af menneskerettighederne alvorlige (tidligere kendt som 1503 proceduren), HRC's dagsordenspunkter (UPR er Punkt 6) samt mere tekniske procedureregler for møderne.

Resolutionens beskrivelse af UPR indeholder afsnit om grundlaget for bedømmelsen (dvs. hvilke menneskerettighedsinstrument den bygger på), principper for og formål med bedømmelsen, tidsrammerne, de dokumenter der fremstilles til bedømmelsen, deltagerne i processen, beskrivelse af resultatet herunder statens frivillige forpligtelse til at påtage sig anbefalinger og procedurer for opfølgning, dvs. at den anden bedømmelse vil fokusere på gennemførelse af anbefalingerne fra den første bedømmelse.

3) HRC/RES/6/17 Establishment of funds for the UPR mechanism of the HRC

2 sider, HRC resolution vedtaget den 28. september 2007. Anmoder om etablering af følgende to fonde:

Den Frivillige Fond (Voluntary Trust Fund) til støtte til (specielt mindst udviklede) udviklingslandes deltagelse i UPR (etableret den 2. april 2008, se Dokument 10 nedenfor) og Den Frivillige Fond til Økonomisk og Teknisk Bistand (Voluntary Fund for Financial and Technical Assistance), som kan støtte gennemførelsen af programmer i (mindst udviklede) udviklingslande, som kan følge op på anbefalingerne fra UPR.

DOKUMENTER DER FASTLÆGGER PROCEDURERNE FOR UPR

4) A/HRC/DEC/6/102: General Guidelines for the Preparation of Information under the UPR.

5 sider. HRC beslutning vedtaget i september 2007.

I Sektion I, punkt A-G forklarer dokumentet, *hvilke skriftlige oplysninger* der skal foreligge til UPR'en vedrørende de enkelte lande. Disse oplysninger skal først og fremmest afgives af *SuR*, men også af *andre aktører*, og OHCHR bør følge det samme format i dets sammendrag (skønt disse aktører ikke er specificeret i dokumentet).

Sektion II beskriver kriterier for kandidater til mandater (rapportører og eksperter), og Sektion III beskriver kriterier for kandidater til Den Rådgivende Komité.

5a) A/HRC/8/PRST/1: Presidential statement: Modalities and practices for the UPR process

3 sider. Formandens erklæring af september 2008 indeholdende korte beskrivelser af modaliteter og praksis både for arbejdsgruppemøderne (altså første del af UPR processen) og for Plenarsamlingen i HRC (altså anden del af UPR) herunder korte specifikationer vedr.: Staternes spørgsmål til SuR, SuR's indlæg, svar og konklusioner i de 60 minutter,

de er tildelt i arbejdsgruppemødet, indholdet i rapporten fra mødet i arbejdsgruppen herunder specifikation af hvilke anbefalinger landet tiltræder, og som skal indeholdes i den endelig rapport, som vedtages af HRC's Plenarforsamling. Endelig inddrages sammendrag af de synspunkter, som SuR samt andre stater og de såkaldt "andre interessenter", herunder NHRI'er og ngo'er, som er anerkendt under ECOSOC, har givet udtryk for om bedømmelsen, i rapporten for (hele) samlingen i HRC.

5b) A/HRC/PRST/9/2. Follow-up to Presidential statement 8/1 (= Nr. 5 a) oven for)

(Doc 5 b) har nogle gange nummer PRST/9/1)

3 sider. Kort beskrivelse af indholdet i *rapporten fra den endelig debat* om SuR i HRC's Plenarsamling: Sammendrag af SuR's bemærkninger, sammendrag af andre staters bemærkninger og sammendrag af andre interessenters bemærkninger. Disse sammendrag er i lighed med andre sammendrag underlagt begrænsninger i antal ord. Det højeste antal ord er angivet i en oversigt i bilaget (chart of UPR review documents with maximum word limits) gældende for rapport fra arbejdsgruppen, reaktion fra SuR (kaldet "Addendum" i FN dokumenter) og sammendrag af debatten i HRC's Plenarsamling – sidstnævnte udgør en integreret del af den samlede rapport fra samlingen.

6) UPR segment in the HRC Plenary session (også kaldet: President's statement on the Plenary's technical modalities of June 2008)

1 side. Dokument udarbejdet af OHCHR med oplysninger om, hvordan man tilmeldes som taler under UPR.

Ydermere skitserer dokumentet *anvendelsen af den periode på én time* per stat, som afslutter bedømmelsen i HRC's Plenarsamling. Endelig fastlægger dokumentet taletiden (to eller tre minutter) for medlemsstater, observatører og andre interessenter (herunder NHRI'er og ngo'er).

7a) Information and guidelines for stakeholders on the UPR mechanism (også kaldet: Technical guidelines for the submission of stakeholders)

9 sider. Dokument udarbejdet af OHCHR i juli 2008. Forklarer UPR, dens principper og grundlag. Beskriver forløbet herunder indholdet af oplysninger forberedt til bedømmelsen af staten, af OHCHR og fremlagt af andre interessenter herunder NHRI'er ngo'er (en smule mere detaljerede oplysninger end i A/HRC/DEC/6/102, nr. 4 ovenfor). Giver kort vejledning til, hvorledes interessenter fremlægger passende og fyldestgørende oplysninger. Den vejledende tidsfrist for skriftlige bidrag er anført til fem måneder før mødet Men i praksis er det ofte blevet udvidet til syv måneder. Interessenter kan checke de relevante tidsfrister op til 1½ år før det pågældende møde, og det tilrådes de at gøre. De to sidste sider indeholder konkrete og detaljerede beskrivelser af struktur, format og indhold af interessenters skriftlige bidrag samt e-mail adresse og telefonnummer til OHCHR's Civilsamfundsenhed.

7b) Information note for relevant stakeholders regarding the UPR mechanism

3 sider. Udarbejdet af OHCHR. En forkortet version af oplysningerne indeholdt i dokumentet nævnt under 7a). Dokumentet findes på hjemmeside Nr. II (jf. Guide til UPR hjemmesider nedenfor). En anden version af dokumentet kan findes på FN hjemmesiden Nr. I (jf. Guide til UPR hjemmesider), her som et lignende, men noget mindre detaljeret dokument kaldet Information note to NGOs.

7c) Information note for NHRI'er regarding the UPR mechanism

2 sider. Teksten findes på OHCHR hjemmesiden om UPR (Hjemmeside Nr. II i Guide til UPR hjemmesider nedenfor). Noten ligner informationsnoten til relevante interessenter, Dokument Nr. 7b) ovenfor; den indeholder imidlertid oplysninger om det rette format og indhold af bidrag fra NHRI'er til OHCHR samt kontaktoplysninger til OHCHR's NHRI-enhed, som er etableret for at bistå nationale institutioner med udarbejdelse af bidrag til UPR.

8) President's Proposal on modalities and practices of the UPR af 27. marts 2008

2 sider. Dokumentet vedrører hovedsageligt Trojkaens arbejde og dens samarbejde med staterne.

9) A/HRC/OM/L.1 Presidential Statement on selection of Troika members

2 sider. Dokument af 28. februar 2008. Vedrører modaliteterne for valg af Trojka-medlemmer og beskriver SuR's ret til at udskifte et Trojka-medlem.

10) Voluntary Fund for Participation in the Universal Periodic Review

2 sider. Dokument offentliggjort af OHCHR den 2. april 2008. Beskriver embedsmænd fra udviklingslandenes muligheder for finansiering til støtte for deres deltagelse i UPR møderne samt til træning i rapportering.

3. GUIDE TIL HJEMMESIDER OM DEN UNIVERSELLE PERIODISKE BEDØMMELSE

Hjemmesiderne på denne liste er udvalgt ud fra, hvor nyttige de er, når man søger oplysninger i forbindelse med Menneskerettighedsrådet (HRC) og specielt vedr. Den Universelle Periodiske Bedømmelse (UPR), oprettet under Menneskerettighedsrådet. Beskrivelserne har således ikke til hensigt at beskrive eller bedømme siderne som sådan.

Hjemmesiderne overlapper i vidt omfang hinanden. I nogle få tilfælde er der vejledning til, hvordan man finder særligt relevante oplysninger, men for at forstå disse må man se på hjemmesiden samtidig.

I) <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrcouncil/>

Officiel FN HRC hjemmeside.

Indeholder oplysninger om og videre adgang til alle de FN mekanismer, der er etableret under HRC, herunder UPR og de såkaldt Særlige Procedurer, dvs. de særlige rapportører vedr. forskellige tematiske emner eller udvalgte lande og andre instrumenter.

Gennem HRC hovedsiden kan man finde alle officielle rapporter fra møderne i HRC. For at kunne finde rundt skal man imidlertid vide, hvilket møde eller type dokument, der er relevant for søgningen.

Hjemmesiden indeholder endvidere oplysninger henvendt til NHRI'er og ngo'er med retningslinjer for akkreditering for at kunne deltage i HRC møderne samt andre praktiske oplysninger i forbindelse med at afgive bidrag, deltagelse i møderne mv.

Der er links fra hjemmesiden til andre FN hjemmesider herunder UPR's hovedside (se nr. II nedenfor) og HRC Extranet (se nr. III nedenfor).

II) <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/UPR/Pages/UPRMain.aspx>

Officiel FN UPR hjemmeside.

Godt struktureret. Indeholder grundlæggende dokumenter vedr. UPR mekanismen specielt i relation til møderne i arbejdsgruppen, som udgør det første skridt i UPR organiseret af FN (andet skridt finder sted i HRC Plenarsamlingen).

Siden indeholder en kalender med oversigt over, hvornår staterne vil blive bedømt i arbejdsgruppen i den første runde af UPR fra 2008 til 2011.

Som det vigtigste indeholder siden en søgefunktion på hhv. lande og møder. Herved har man let adgang til alle officielle rapporter fra arbejdsgruppens bedømmelse af hvert enkelt land. Rapporterne om hver enkelt SuR omfatter den nationale (= SuR's) rapport, sammenskrivning af anbefalinger til SuR fra FN overvågningskomitéerne og sammendrag af andre interessenters bidrag til bedømmelsen (fx fra ngo'er og NHRI'er). De originale skriftlige bidrag fra NHRI'er og ngo'er kan også graves frem gennem søgefunktionen for lande: På undersiden om hvert enkelt land kan man klikke på referencenummeret for hver Summary of stakeholders' information, og så finder man de skriftlige bidrag. Endelig kan man via søgefunktionen for lande finde arbejdsgruppens rapport (også kaldet the Outcome of the Review). Den indeholder et sammendrag af de mundtlige indlæg fra SuR og fra andre lande i den dialog mellem staterne, som bedømmelsen i arbejdsgruppen udgør.

Siden indeholder også grundlæggende oplysninger for ngo'er og NHRI'er om forholdet til OHCHR i forbindelse med UPR specielt møderne i arbejdsgruppen herunder kontaktoplysninger til OHCHR's enheder etableret for at bistå hhv. NHRI'er og civilsamfundet.

III) <http://portal.ohchr.org/portal/page/portal/HRCExtranet>

Officiel "semi-privat" FN HRC hjemmeside for deltagere i HRC's arbejde.

Man kan få adgang til Extranet via HRC siden (Side Nr. I) ovenfor) ved at klikke på linket i kolonnen til venstre på den første side. For at få adgang til Extranet skal man også – ofte flere gange – skrive brugernavn: hrc extranet – og adgangskoden (password): isession (kursiv tilføjet her).

Siden er stor og desværre ikke særligt brugervenlig. Som på andre FN sider kræver det en vis grundlæggende viden om HRC maskineriet og bureaukrati at bevæge sig målrettet rundt.

Extranet skal hovedsagelig indeholde alle praktiske oplysninger, som aktørerne, der arbejder med HRC, har brug for: Kalendere, programmer, tidsfrister og modaliteter for alle interessenter herunder oplysninger om registrering af talere, aflevering af indlæg mv.

Man finder oplysninger om UPR to steder på siden:

For det første: under overskriften Regular Sessions. Her gemmes alle input udarbejdet under den enkelte Plenarsamling i HRC, møde for møde. Når man klikker på et af møderne kommer der ny muligheder frem. Bl.a. resolutioner og

beslutninger (som også kan findes gennem den officielle FN HRC side (se nr. I ovenfor)). Mundtlige indlæg (Oral Statements) fremsat under Plenarsamlingen i HRC findes også her. Denne noget skjulte placering er resultatet af nogle regerings bestræbelser på at ”gemme” (potentielt kritiske) bidrag fra civilsamfundet og andre. For at finde konkrete indlæg fx i forhold til UPR, må man søge under den dato de blev holdt. Normalt afsættes der tre dage til dagsordenpunkt 6 (Item 6, UPR considerations) på dagsordenen for Plenarsamlingen i HRC (man kan også, lidt lettere, finde indlæggene på UPR-Info.org hjemmesiden se nr. IV nedenfor). Endvidere er der en Liaison Information Page for hver ordinær Plenarsamling i HRC for NHRI’er og ngo’er. Sidstnævnte indeholder praktiske oplysninger for aktivister som agter at deltage i samlingen (hvordan man sikrer akkreditering for at komme ind i bygningen; modaliteter vedr. mundtlige indlæg, planlægning af parallelle begivenheder mv.), hvorimod undersiden om NHRI er tom (januar 2010).

For det andet: under overskriften follow-up to human rights council resolution 5/1 on the institution-building package, leder en knap til flere undersider herunder en med titlen Universal Periodic Review. Når man trykker her, kommer en ny side frem med oplysninger og dokumenter specifikt i forhold til UPR. Også her findes på en noget underforstået måde en mængde praktiske oplysninger: Tidsplaner for tidligere og kommende møder i arbejdsgruppen sammen med nogle af de vigtige beslutninger om modaliteterne herfor (disse dokumenter er alle nævnt i Centrale FN Dokumenter i forbindelse med den Universelle Periodiske Bedømmelse jf. afsnittet ovenfor).

IV) [www.UPR-INFO.ORG](http://www.upr-info.org)

Hjemmeside oprettet af den lille ngo “UPR-INFO” i Genève.

Denne side indeholder en mængde oplysninger og dokumenter i forbindelse med UPR. Den giver oplysninger om grundlæggende træk ved UPR på flere sprog herunder fransk, spansk og russisk, de fleste rapporter og mere detaljeret materiale findes imidlertid kun på engelsk.

Siden er beregnet både til ngo'er og til stater. Udfordringen med denne side er først og fremmest at finde rundt i alle hjørnerne. Men brug lidt tid på at lære strukturen at kende, og man har de fleste oplysninger om UPR og en række nyttige værktøjer til fortalervirksomhed til rådighed

Strukturen på hjemmesiden består af en værktøjslinje øverst på siden og på højre og venstre side af skærmen. På den øverste linje kan man klikke på UPR Process, Countries og NGOs, og under hver overskrift findes en introduktion og gode overblik over relevante oplysninger rettet mod hhv. stater (countries) og ngo repræsentanter. Man kan finde en meget omfattende dokumentsamling ved at klikke på Documents. Den venstre linje under denne overskrift giver adgang til alle væsentlige kategorier af dokumenter i forbindelse med hele UPR processen. Den eneste kategori, man mangler her, er rapporten fra Plenarsamlingen i HRC (Report from the HRC Plenary Session). Den kan man finde gennem søgefunktionen for lande jf. nedenfor.

Hjemmesiden har en række meget nyttige søgefunktioner: for lande, for møder i arbejdsgruppen samt for udvalgte tematiske emner. Søgefunktionen for lande giver brugeren næsten alle relevante oplysninger vedr. de enkelte lande i forhold til UPR. Men hvis landet endnu ikke er blevet bedømt, vil denne indgang kun give tidsplanen for den kommende bedømmelse.

Når en stat derimod har gennemgået eller er i gang med bedømmelsen, kan de fleste dokumenter let findes ved hjælp af søgefunktionen for lande. Det første resultat af en landesøgning vil give adgang til Key documents of the last review. Det omfatter de tre officielle rapporter udarbejdet til arbejdsgruppen, arbejdsgruppens rapport (kaldet Final Outcome) + evt. tillæg og ændringer (Addendum og Corrigendum).

Man skal være opmærksom på terminologien, som ikke altid forekommer logisk. Den endelige rapport fra arbejdsgruppen fremstår ofte under det officielle navn: Final Outcome eller Final Report; mens Report of the Working Group er den titel, hvorunder udkastet til rapport fra arbejdsgruppen (Draft Version of the WG Report) findes. Man kunne forvente, at rapporten fra Plenarsamlingen i HRC var den endelige rapport (Final Outcome) fra UPR, men det er ikke tilfældet.

Også en anden type meget nyttige dokumenter kan findes via søgefunktionen for lande nemlig Recommendations and responses, som er en skematisk opsummering og liste over anbefalinger med angivelse af, hvilken status SuR har givet dem (accept/afvisning/afventende). I nogle få tilfælde vil denne liste over anbefalinger dog ikke være komplet, nemlig når landet har valgt at udskyde sin beslutning om anbefalingerne til Plenarsamlingen i HRC, og man må nogle gange supplere med ganske komplicerede undersøgelser – fx vil nogle landes stilling til anbefalingerne kun foreligge i et dokument på dets eget sprog, fx russisk, og det vil ikke nødvendigvis blive oversat til engelsk.

Man kan finde flere dokumenter vedr. de enkelte lande ved at klikke på Review på venstre side af skærmen. Dette er (igen) indgangen til alle de officielle rapporter sammen med ngo og NHRI bidrag i fuld længde. Her kan man, under overskriften Adoption of the Report in the Plenary, finde den fulde rapport fra Plenarsamlingen i HRC, hvor den afsluttende UPR diskussion fremgår af Pkt. VI. Man må rulle igennem de mange sider for at finde det konkrete land, man interesserer sig for (landenes rækkefølge er ikke selvindlysende). Den fulde tekst af ngo og NHRI indlæg er imidlertid også opført særskilt på siden.

På venstre side af forsiden under Documents by UPR-INFO kan man finde oversigter (i Excel ark) over en lang række tematiske emner (fx hvilke lande der har afgivet kommentarer til hvilken SuR vedr. oprindelige folks rettigheder i møderne 1 – 5). De enkelte landes holdning under møderne er samlet i statistisk form, og der er også samlet statistikker

over de regionale gruppers indlæg på møderne. Disse oplysninger kan være nyttige både for forskere og for praktikere, som vil forberede systematisk fortalervirksomhed vedr. konkrete emner eller vedr. konkrete lande.

V) <http://www.ishr.ch/>

Hjemmeside udarbejdet af International Service for Human Rights (ISHR), en ngo baseret i Genève.

Denne hjemmeside indeholder aktuelle oplysninger om hele FN's menneskerettighedsmaskineri, herunder overvågningskomitéerne, HRC og Generalforsamlingen. Den indeholder endvidere et væld af oplysninger, og det kræver lidt tålmodighed at få et ordentligt overblik over siden.

Værktøjslinjen øverst på skærmen viser indgange til de væsentligste undersider herunder Treaty Bodies og Human Rights Council.

ISHR udarbejder vurderinger af overvågningskomitéernes gennemgange (bortset fra Komitéen vedr. Barnets Rettigheder, som følges af ngo Gruppen vedr. Barnets Rettigheder) med fokus på udvalgte anbefalinger til udvalgte lande. Udvælgelsen sker på baggrund af ngo/NHRI fokus og involvering i forhold til gennemgange af de enkelte lande. Man kan finde alle landevurderinger udarbejdet af ISHR gennem en søgefunktion på siden.

Oplysninger om UPR systemet findes ved at klikke på Human Rights Council på den øverste linje. På venstre side af den ny side kan man klikke på Universal Periodic Review. Denne side giver indledende oplysninger om mekanismen.

Den mest enestående service på siden er dog de vurderinger, der forberedes i forbindelse med landebedømmelserne og hver enkelt UPR møde. Man finder disse rapporter ved at klikke på Publications på den øverste værktøjslinje. Herefter

kommer Council Monitor på venstre side af skærmen med en række undersider og overskriften UPR Monitor. Under sidstnævnte kan man søge på arbejdsgruppemøder (WG session) eller land eller klikke sig frem til mere omfattende analyser af tidligere møder.

Under et gennemsnitligt møde i arbejdsgruppen, udarbejder ISHR otte detaljerede landevurderinger (ca. halvdelen af de bedømte lande). Valget af lande er baseret på en række kriterier, herunder i hvor høj grad civilsamfundet er involveret. Disse vurderinger undersøger SuR's rapporter og beskriver de hovedpunkter, som stater og NHRI/ngo'er har rejst, samt SuR's reaktion på anbefalingerne under dialogen i arbejdsgruppen. Den afsluttende diskussion i forhold til en given stat, som finder sted i HRCs Plenarsamling tre til fire måneder efter arbejdsgruppens gennemgang, er ikke indeholdt i landevurderingerne. Men man kan finde evalueringer af disse debatter, herunder indlæg fra ngo'er og NHRI'er, i Council Monitor, Session Overviews (section: Universal Periodic Review, Item 6).

Under møderne i HRC offentliggøres ISHR's Council Monitor på nettet og sendes til de, der står på organisationens mail-liste med regelmæssige opdateringer af nyheder, hvor de mest aktuelle emner og deres udvikling fremhæves. Senere udarbejdes en rapport for hvert møde, dagsordenspunkt for dagsordenspunkt. Disse rapporter offentliggøres under overskriften 'Council Monitor'.

Endelig udarbejder ISHR sin årlige Human Rights Monitor publikation, hvor man kan finde kritiske analyser af alle nyheder i FN's menneskerettighedssystem i Genève og i New York, herunder udviklingen inden for overvågningskomitéerne og UPR.

VI) <http://upr-epu.com>

Hjemmesiden, UPR Watch, er organiseret af en gruppe fransktalende institutioner, både nationale og internationale.

Siden har både en fransk og en engelsk version, det ser imidlertid ud til, at den franske version er lidt bedre opdateret end den engelske.

Siden indeholder først og fremmest en søgefunktion vedr. UPR anbefalinger. Man kan søge på lande, på regionale grupper (fx Den Afrikanske Union, Den Islamiske Konference, Den Europæiske Union osv.) og temaer (fx forfatninger, slaveri, tortur osv.). Søgningen viser overskuelige lister over anbefalinger fra møderne i arbejdsgruppen med et symbol ved hver, som viser, hvorvidt anbefalingen er blevet accepteret, afvist eller SuR ikke har nogen klar holdning. Listen har således samme svaghed som de oversigter, som UPR Info (se Nr. IV ovenfor) udarbejder: Hvis SuR udsætter sin reaktion på anbefalingerne til Plenarsamlingen i HRC, vil det ikke være omfattet af listen, som derfor i visse tilfælde ikke er komplet.

Menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International, Human Rights Watch, FIDH og mange andre forbereder deres egne bidrag i forbindelse med UPR. Det er imidlertid ikke altid let at finde specifik UPR information på disse organisationers hjemmesider. Man kan fx anvende Google for at finde relevante bidrag fra disse organisationer.

Liste over forkortelser

ECOSOC: FN's Økonomiske og Sociale Råd

EEG: Gruppen af østeuropæiske stater

FIDH: *Fédération internationale des droits de l'homme*,
The International Federation of Human Rights, ngo

GA: FN's Generalforsamling

GRULAC: Gruppen af latinamerikanske og caribiske stater

HRC: FN's Menneskerettighedsråd

ICC: Den internationale koordineringskomité for NHRI'er

NGO: Ikke-statslig organisation

NHRI: National Menneskerettighedsinstitution

OHCHR: FN's Højkommissær for Menneskerettighedernes
kontor

SP: Særlige Procedurer

SuR: Stat under bedømmelse i UPR

UN: Forenede Nationer

UPR: Den Universelle Periodiske Bedømmelse under HRC

WEOG: Gruppen af vesteuropæiske og nordamerikanske
stater, Australien og New Zealand

WG: Arbejdsgruppe (nedsat af HRC mhp at gennemføre
første del af UPR)

Copyright: Forfatteren og Det Danske Institut for
Menneskerettigheder, 2010.

Gengivelse af denne publikation eller dele heraf kan ske såfremt
forfatter og kilde angives. Research og bidrag til redigering: Marie
Villumsen

Oversættelse fra engelsk: Lisbeth Arne Nordager Thonbo

Korrektur: Lisbeth Arne Nordager Thonbo

Forlagsredaktion: Klaus Slavensky

Denne publikation er produceret af Institut for
Menneskerettigheder med støtte fra Udenrigsministeriet.
Indholdet heri afspejler imidlertid ikke nødvendigvis
Ministeriets holdning eller mening.

Roland Chauville, UPR-INFO, Katharina Rose, International
Coordinating Committee of National Institutions for the
Promotion and Protection of Human Rights og Gareth Sweeney,
International Service for Human Rights, har bidraget med nyttige
kommentarer og forslag under udarbejdelse af manuskriptet.

For yderligere oplysninger kontakt venligst Institutts
projektleder vedr. UPR. lap@humanrights.dk

Det Danske Institut for Menneskerettigheder

Strandgade 56

1401 København K

Danmark

Tel: + 45 32 69 88 88

Fax: + 45 32 60 88 00

E-mail: center@humanrights.dk

Hjemmeside: <http://www.menneskeret.dk>